

Kóbor kutyák a szegregált település(rész)eken

Helyzetkép a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Gyerekesély Programjában dolgozó szakembereinek tapasztalatai alapján a szegregált települések, településrészek kóbor kutyáival kapcsolatban

2019. február

Készítette:

Tóth Judit Nikoletta

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat szakemberei az ország számos szegregált településén, településrészén, az ott működtetett vagy adaptált Jelenlét programja által nem csak a célcsoportjának tekintett lakosság, de a mindazok megvalósítását támogató szakemberek és nem hivatásos segítők mindennapjainak is a részeseivé válnak. Így a személyes és szakmaközi tapasztalataink alapján, segítő tevékenységünk által a látókörünkbe kerülnek olyan, a települések állapotára, élhetőségének minőségére hatással lévő komplex problémák is, mint a kóbor kutyák jelenlétéből fakadó problémák.

Az elmúlt években tereptapasztalatai alapján egyre több problémát okoz a közterületen szabadon engedett kutyák jelenléte, és a házi ebek szabálytalan tartása, a leggyakrabban a kerítés hiányából fakadó mozgása.

A jelenlegi szabályozások alapján a szabálysértési és az állatvédelmi törvény, helyi önkormányzati rendeletek és akár a társasházak házirendje is előírhatja a kötelező jogi normákat, rendelkezéseket a felelős, közösségi kutyatartás szabályaira vonatkozóan. A kutyáért mindig a gazdája vagy az a személy felel, aki a kutyát vezeti, illetve felügyeli. A törvény szerint olyan ebet, amely már egyszer saját hibájából megharapott vagy megsebesített valakit csak nagykorú személy vezethet, közterületen pedig a veszélyes kutyát szájkosárral fel kell szerelni. Ezen többszintű szabályozások ellenére, személyes tapasztalataink alapján elmondható, hogy a szegregált települések életét alapjaiban meghatározó probléma a kutyák kóborlása, elszaporodása, falkákban járása, és ez nem csak a legkisebbekre, de a felnőtt lakosságra és a közszolgáltatásokat biztosító szakemberekre nézve is mindennapos veszély forrását jelentik.

A falkában járó, gazdátlan, beoltatlan kutyák mellett nagyon sok esetben a kerítés nélküli házaknál, gondozott és rendszeresen etetett kutyák kijárása is gond. Sok település közintézményeinek a látogatóira is hatással van a probléma, az iskolák, óvodák udvarára is bejárnak az állatok. A kutyákról emberre sokféle betegség, fertőzés terjedhet át, amelynek veszélye megfelelő tartási körülményekkel és immunizálással, féreghajtással minimálisra csökkenthető lenne. A jogszabály értelmében minden három hónapos kort betöltött kutyát egy hónapon belül veszettség elleni védőoltásban kellene részesíteni, majd az oltást hat hónap elteltével (azaz 9-10 hónapos koráig) meg kellene ismételni. Ezen felül egyéb oltások beadására is van lehetőség, de körülbelül az állat egy éves koráig – a megfelelő védettség kialakítása érdekében – minden oltást legalább egy alkalommal meg kell ismételni. Tapasztalataink szerint erre és a kutyák féregtelenítésére nem kerül sor. Ugyancsak nagy probléma, hogy a szabadon engedett és a háznál tartott állatok esetében sincs azok ivartalanítása megoldva, így azok túlszaporodása jellemző.

A 6 megye, 16 járásának, 43 településére kiterjedt információink alapján 4 fő csoportba sorolhatóak a települések, a szerint, hogy a kutyák megjelenése mekkora mértékű gondot jelent a település életében.

- **Drámai a helyzet – 3 település**
- **Nagy probléma – 30 település**
- **Nagy probléma, de a kerítés hiánya miatt – 6 település**
- **Nem probléma - 3 település**

A legsúlyosabb helyzetű települések közül kettő Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, a Csengeri járásban található. A 6 200 lélekszámú Nagyecsedén, és a 2300 lélekszámú Nagydoboson a szabadon járó kutyák megnehezítik a lakók mindennapjait. Sok esetben az ide érkezőket, például a postást sem engedik be a faluba.

Felmerülő problémák

A kutyák nem megfelelő tartásából fakadóan nagyon sok probléma fakad. Vannak települések, ahol rendszeresek a kutyatámadások, amelyek nem csak a lakóközösséget érintik, de a velük foglalkozó szakembereket is. Szinte minden települést érint az, hogy a gyerekek csoportosan járnak iskolába vagy mozdulnak ki otthonról. A Baktalórántházai járásban, Ópályi településen kutyariasztóval járnak ki a szociális munkások terepre, de a rendszeres veszélyeztetettség pszichésen is akadályozza őket a feladatuk megfelelő minőségű ellátásában.

Az állatok által ejtett, látszólag felszínes karcolások is elfertőződhetnek, és nem csak az a gond, hogy a szegregált települések földrajzi elhelyezkedéséből fakadóan az orvosi ellátás nehezen érhető el, de az is, hogy a sérüléseknek fizikailag és lelkileg is meg kell gyógyulnia. Támadás esetén nehezen azonosítható be a kutya tulajdonosa, így az állat bejegyzése sem lehetséges. A kutyák szervezett befogásnál sokszor az a tapasztalatunk a lakók elbujtatják, etetni kezdik az állatokat.

Nagyon sok településen a kutyák ugyan háznál élnek, viszont a kerítések hiányából fakadóan szabadon járnak. A kerítések hiányát nehéz pótolni és ennek anyagi oka is van. A fa alapanyagból történő pótlásra nem lehet gondolni, mert a téli időszakban a lakók jellemzően eltüzelik azokat.

A háznál tartott kutyák szabályos tartása (megkötése) és kennelben tartása nem jellemző. A nemtörődömség jellemzi a kutyák védőoltással való ellátottságát is, annak ellenére, hogy a jegyzők felszólítanak oltásra, és tájékoztató anyag is készül a legtöbb helyen arra vonatkozóan mik a felelős kutyatartás szabályai. Az állatorvosok sok helyen kezdeményeznek is oltási vagy ivartalanítási napokat, de annak lehetőségével a kutyatulajdonosok nem élnek. A Baranya megyei Kisvaszarban a polgármesteri hivattal közösen szerveztek már ivartalanítást is, annak lehetőségével sem éltek, hatása nem volt hosszú távon eredményes.

Megoldási lehetőségek keresése

A települések életében megjelenő probléma tekintetében - a válaszok alapján – kirajzolódik, hogy szinte mindenhol megpróbálták helyi szinten, közös összefogással reagálni arra. Az esetek döntő többségében az összefogásban a jegyző, a polgármester és az állatorvos is komoly szerepet játszott, viszont a probléma megoldására tartós megoldást sehol nem hozott.

A Mátészalkai járás több településén a polgármesterek aktív közbenjárásának köszönhetően kezdeményezték a kóbor állatok begyűjtését, így Hodászon és Mérken. Ezen költsége befogott állatonként 20-30 ezer Forintos nagyságrendet tesz ki, és hosszú távon a probléma újratermelődik.

A járasok jelentős részében helyben nincs menhely, de ennek kiküszöbölésére is van jó gyakorlat, a Mátészalkai járásban, Kántorjánosiban még ideiglenes befogadó helyet is létrehozott az önkormányzat annak érdekében, hogy a helyzet javuljon. A Kisteleki járásba a szomszédos járás székhelyéről, Hódmezővásárhelyről jár át a gyepmester, tehát a szakemberhiányt területi átjárással is meg lehet oldani.

Tiszabó helyzete

A Jász-Nagykun-Szolnok megyei Kunhegyesi járásban található 2300 fős Tiszabón felmérést és tervet dolgoztak ki a faluban szabadon járó kutyák okozta vészhelyzet elhárítására. A saját felmérésük alapján az eddig befogott kutyák száma: 142 darab volt, a szabadon, falkákban mászkáló kutyák száma: kb. 350 darab, ezen felül a házaknál tartott kutyák száma: kb. 120 darab. Így közel 500 kutya van a község területén. A házaknál található kutyák közül is mindössze 20 áll állatorvosi felügyelet

alatt, így az oltatlan kutyák száma 450 körüli. Az állatok befogása 20.000 Ft/db, ivartalanítása, chipelése és oltása kb. 20.000Ft/db lenne. Így a befogásra minimum 7 millió, a háznál lévő kutyák oltására további 2 millió forint fedezetre lenne szükség. De ezzel a település jövőjére tekintettel a probléma tartósan orvosolva lenne. Hiszen csupán a saját tulajdonú kutyák ivartalanítása és/vagy a falkákban járó kutyák elszállítása nem oldaná meg átmenetileg az állatok okozta veszély elhárítását.

A kutyák által okozott probléma komplex megoldására pályázati lehetőség nincs. Lakhatási pályázat keretében az áprilisi időszakban 20 nagytestű, kimondottan veszélyes állatot befognak és elszállítanak a faluból, de ez a helyzetet nem oldja, meg, még azzal se, hogy ezt havonta tervezik megtenni.

Összesített táblázat

Azon települések ahol a szabadon engedett kutyák problémákat okoznak

Megye	Járás	Település neve
Baranya	Hegyháti járás	Baranyajenő-Rózsavölgy, Kisvaszar
Baranya	Sellyei járás	Kisszentmárton Mailátpuszta szegregátum
Borsod-Abaúj-Zemplén	Edelényi járás	Edelény
Borsod-Abaúj-Zemplén	Cigándi járás	Tizakarád, Lácacséke, Ricse, Tizacsermely
Borsod-Abaúj-Zemplén	Gönci járás	Gönc, Vizsoly, Vilmány, Hidasnémeti
Borsod-Abaúj-Zemplén	Mezőcsáti járás	Mezőcsát
Borsod-Abaúj-Zemplén	Ózdi járás	Ózd - Szegregátumok (Hétes-telep, Sajóvárkony, Kiserdőalja, Somsály, Újtelep, Szőlőkalja, center, Bánszállás), Farkaslyuk, Arló, Domaháza
Csongrád	Kisteleki járás	Baks
Jász-Nagykun-Szolnok	Kunhegyes	Tiszabó
Somogy	Barcsi Járás	Somogyaracs, Istvándi, Barcs Romatelep
Somogy	Kaposvári járás	Kaposvár - Nádasdi utcai szegregátum
Somogy	Nagyatádi járás	Ötvösköny
Szabolcs-Szatmár-Bereg	Csengeri járás	Csenger
Szabolcs-Szatmár-Bereg	Baktalórántházai járás	Ramocsaháza, Ófehértó-Liget tanya, Magy, Baktalórántháza szegregátum, Ópályi
Szabolcs-Szatmár-Bereg	Mátészalkai járás	Nyírparasznya, Nagyecsed, Nagydobos, Mérc, Mátészalka, Ökörítőfülpös, Kántorjánosi, Hodász, Fábriánháza
Szabolcs-Szatmár-Bereg	Nyírbátori járás	Nyírpilis, Nyírmihálydi, Nyírbátor, Piricse